

اماره قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا

مؤلف

سعید نجفی شلمزاری

انتشارات قانون یار

۱۴۰۱

سرشناسه	: نجفی شلمزاری، سعید ۱۳۵۵ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: اماره قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن/لا/ مؤلف سعید نجفی شلمزاری.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات قانون پارس، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۷۹-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۳۶.
موضوع	: اماره (حقوق) - ایران Presumptions-- Iran اماره (حقوق) - انگلستان Presumptions -- Great Britain نظام حقوقی رویه قضایی - انگلستان Common law -- Great Britain نظام حقوقی رویه قضایی - ایران Common law -- Iran
رده بندی کنگره	: ۱۷۸۳KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵۰۶۴/۳۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۸۷۵۶۶۲
اطلاعات رگورد کتابشناسی	: فیبا

انتشارات قانون پارس

اماره قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا

تألیف: سعید نجفی شلمزاری

ناشر: قانون یار

ناظر فنی: محسن فاضلی

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۱۰۰ جلد

قیمت: ۱۶۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۹-۵۷۹-۰

(تمامی حقوق مادی این کتاب محفوظ بوده و متعلق به انتشارات قانون یار می باشد)

مرکز پخش: تهران، میدان انقلاب، خ منیری جاوید، پلاک ۹۲ تلفن: ۵۲۶ و ۶۶۹۷۹۵۱۹

فهرست مطالب

۱۱.....	پیشگفتار
۱۳.....	مقدمه

فصل اول

۱۷.....	مفاهیم و مبانی کلی و اولیه
۱۷.....	مبحث اول: تعاریف و مفاهیم
۱۷.....	گفتار اول: اماره در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا
۱۸.....	بند اول: مفهوم حقوقی اماره در حقوق کیفری ایران و کامن لا
۲۰.....	بند دوم: انواع اماره
۲۶.....	گفتار دوم: دلیل در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا
۲۶.....	بند اول: تعریف دلیل کیفری
۳۲.....	بند دوم: تفاوت دلیل و اماره
۳۷.....	گفتار سوم: علم قاضی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا
۳۷.....	بند اول: مفهوم علم قاضی
۳۸.....	بند دوم: تفاوت علم قاضی در امور کیفری و امور مدنی
۴۶.....	بند سوم: ارتباط اماره و علم قاضی
۵۰.....	نظام حقوقی کامن لا
۵۲.....	مبحث دوم: مبانی اماره قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا
۵۲.....	گفتار اول: مبانی اصلی و فرعی
۵۳.....	بند اول: ظن شخص قاضی
۵۵.....	بند دوم: عرف و عادت
۵۷.....	بند سوم: آیات قرآن
۶۱.....	بند چهارم: سنت
۶۳.....	بند پنجم: دلایل عقلی

- گفتار دوم: موانع و محدودیت های امارات قضایی ۶۵
- بند اول: عدالت قضایی ۶۵
- بند دوم: برائت ۶۶

فصل دوم

- امارات قضایی در نظام حقوقی ایران ۶۹
- مبحث اول: نقش و جایگاه اماره قضایی در نظام حقوقی ایران ۶۹
- گفتار اول: ارزش اثباتی امارات قضایی به تفکیک ۷۶
- گفتار دوم: نقش امارات قضایی در اثبات جرم ۷۸
- بند اول: اثبات رکن مادی ۷۹
- بند دوم: اثبات رکن معنوی ۷۹
- مبحث دوم: حدود اعتبار امارات قضایی در نظام حقوقی ایران ۸۰
- گفتار اول: تعارض اماره با اصل ۸۰
- گفتار دوم: تعارض امارات قضایی با سایر ادله ۸۱
- گفتار سوم: تعارض امارات قضایی با قانونی ۸۲
- گفتار چهارم: تعارض دو اماره قضایی با یکدیگر ۸۳
- مبحث سوم: کارشناسی در نظام حقوقی ایران ۸۵
- مبحث چهارم: پزشکی قانونی ۸۸
- مبحث چهارم: دی ان ای ۹۰
- مبحث پنجم: انگشت نگاری ۹۲
- مبحث ششم: لب خوانی در حقوق ایران ۹۵
- مبحث هفتم: شناسایی صدا و چهره در نظام حقوقی ایران ۹۵
- مبحث هشتم: سایر مصادیق امارات قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا ۹۶
- گفتار اول: تکرار و تعدد جرم ۹۶
- گفتار دوم: دلایل الکترونیکی ۹۶

۹۷.....	گفتار سوم: گزارش ضابطین دادگستری
۹۹.....	گفتار چهارم: شهادت فاقد شرایط

فصل سوم

۱۰۱.....	امارات قضایی در نظام حقوقی کامن لا
۱۰۱.....	مبحث اول: نقش و جایگاه اماره قضایی در نظام حقوقی کامن لا
۱۰۲.....	گفتار اول: ارزش اثباتی اماره قضایی در نظام حقوقی کامن لا
۱۰۳.....	گفتار دوم: ارزش اثباتی امارات قضایی به تفکیک در نظام حقوقی کامن لا
۱۰۳.....	بند اول: ادله وقایع مشابهه (SIMILAR FACT EVIDENCE)
۱۰۵.....	بند دوم: ارزش اثباتی ادله ی وقایع مشابهه
۱۰۶.....	بند سوم: ادله پیش زمینه (BACKGROUND EVIDENCE)
۱۰۷.....	بند چهارم: ارزش اثباتی ادله پیش زمینه
۱۰۸.....	بند پنجم: اماره مجرمیت
۱۰۹.....	گفتار سوم: معیار ارزش اثباتی امارات قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا
۱۱۰.....	مبحث دوم: کارشناسی در نظام حقوقی کامن لا
۱۱۱.....	گفتار اول: دی ان ای در نظام حقوقی کامن لا
۱۱۳.....	گفتار دوم: لب خوانی در نظام حقوقی کامن لا
۱۱۵.....	گفتار سوم: شناسایی صدا و چهره در نظام حقوقی کامن لا
۱۱۶.....	مبحث سوم: شخصیت و سکوت متهم مختص نظام حقوقی کامن لا
۱۱۶.....	گفتار اول: شخصیت متهم
۱۱۷.....	بند اول: شخصیت خوب متهم
۱۱۸.....	بند دوم: شخصیت بد متهم
۱۱۸.....	گفتار دوم: سکوت متهم
۱۱۸.....	بند اول: سکوت قبل از محاکمه
۱۱۹.....	بند دوم: سکوت در طی محاکمه

پیشگفتار

اثبات در حقوق کیفری با دو عنوان ادله و امارات کیفری مرتبط است. امارات کیفری چه در حقوق ایران و چه در نظام کامن لا و حقوق کشورهای اروپایی از جمله انگلیس، به حکمی و موضوعی قابل تقسیم هستند که در امارات قضایی یا همان موضوعی موارد متعدد امارات به استنباط قاضی از شرایط و اوضاع و احوال و نشانه ها وابسته می باشد. البته در نظام حقوقی ایران آنچه که پررنگ تر از نظام حقوقی کامن لا به نظر میرسد این است که دادگاهها در بعضی مواقع دچار این اشتباه هستند که روشهای علمی اثبات، به دلیل عدم احصاء در «دلایل فقهی، ظنی میباشند و داشتن چنین تصویری توسط قضات، با وجود مواد قانونی مبهم تا حدی می تواند درست باشد. در کشورهای دارای نظام کامن لا موارد معین شده به عنوان اماره قضایی بیش از موارد اماره حکمی می باشد. اما در نظام حقوقی ایران در حق الله اماره قضایی موضوعیت ندارد اما در حق الناس، ادله موضوعیت ندارند و در راستای ثابت نمودن آن می شود به امارات قضایی و راه های علمی برای اثبات جرم استناد جست. در هر دو نظام، محدوده نقش امارات قضایی در حقوق کیفری، هم اثبات ارکان مادی و معنوی جرم را دربرمی گیرد و هم زمینه های دیگر حقوق کیفری مانند امور شکلی و اجرای احکام کیفری را شامل می شود. کاربرد حقوق کیفری و اهداف آن، حاکمیت اصل برائت (فرض بیگناهی متهم) و اصل تفسیر مضیق به نفع متهم و... موجب میشوند که اماره ها و نشانه های قضایی در حقوق کیفری نقشی متفاوت از آنچه که در حقوق مدنی دارند، داشته باشند. اماره ها و نشانه های قضایی در حقوق کیفری مانند ادله دیگر، طریقیّت دارند و میزان کاشف بودن آن از واقعیت مد نظر است. در مواردی همچون «دی. ان. ای» به استناد رویه قضایی موجود در کشورهای کامن لا و قوانین کشورمان، می توان امارات قضایی را دارای

ارزش اثباتی بالاتر از ادله ی سنتی دانست. در عصر حاضر، رسیدن به عدالت قضایی بدون بهره بردن از منابع علمی به روز که مبتنی بر فن آوری های جدید می باشند، تا حدودی دشوار می باشد. در دوره ی کنونی امارات قضایی مبتنی بر ادله ی علمی جدید به عنوان یکی از موارد پر اهمیت اثبات جرایم محسوب می گردند که در راستای پیشرفت علم در این چند سال گذشته افق های نوینی از کشف علمی - تجربی جرایم را برای بشریت باز شده است. این امارات به نوعی دلیل غیر مستقیم و مبتنی بر مشاهدات عینی بوده و به تشخیص قاضی واگذار شده است که نتیجه ی آن علم حاصل از موضوع شکوائیه می باشد که نهایتاً منجر به صدور رای بر وقوع و یا عدم وقوع جرم توسط متهم می شود. اهمیت امارات قضایی زمانی افزایش می یابد که به دنبال پاسخ به این سوال باشیم که در چه حالتی و بر اساس چه مبانی امارات قضایی مبتنی بر ادله ی علمی نوین بر امارات قانونی که علی الاصول از ظن های با اعتبار به شمار می آیند مقدم می شود؟ حال علت اینکه موضوع این کتاب بررسی امارات قضایی در حقوق کیفری ایران و نظام کامن لا می باشد این است که حقوق کامن لا خصوصیات را داراست که اقتضای بررسی موضوعات مرتبط با آیین دادرسی از جمله ادله را دارد. شاخصه ای که در حقوق کامن لا و از جمله حقوق انگلیس وجود دارد، همان ارتباط و نزدیکی با موضوعات عملی می باشد؛ هر چند مباحث آکادمیک و دانشگاهی نیز در جای خود حائز اهمیت می باشند. در تقسیم بندی های صورت گرفته از ادله اثبات دعوا، امارات جزء دلایل نمی باشند زیرا به لحاظ معنا با دلیل فرق دارند حال در این کتاب بر آنیم با آشکار ساختن مواردی که در سیستم های دیگر اماره هستند، مقایسه خوبی با حقوق ایران انجام دهیم و ارزش امارات را به لحاظ اثباتی در سیستم کامن لا و حقوق ایران بررسی نماییم.